

Krúdy Gyula

(részlet)

TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ

Tersánszky Józsi Jenő (PIM)

zonyára mindenkire Krúdy Gyulának minden sora.

Krúdynak az is szokása volt, hogy egyedül ülve is, hébe-korba bólogatott, mintegy a saját melázátának. Márait ez még jobban föllelkezte a Krúdy írásainak magasztalására. Egyszer aztán megáll a szava, és így szögezi a kérdését Krúdynak:

– Ugye-ugye, így gondolod ezt te is, Gyula bácsi?

– Mit? – kérdi vissza Krúdy.

– Hát hiszen bólintottál rá, amit mondtam! Vagy nem azt gondoltad? – áll vitára készen Krúdyval szemben Márai. Majd mert Krúdy késik a válaszával, hozzáfűzi még egyszer: – Vagy nem azt gondoltad?

Krúdy erre így felel:

– Hát kérlek, én azon gondolkodtam, mi teszi azt, hogy van egy deci bor és vízzel kisfröccs, van két deci bor és vízzel nagyfröccs, van három deci bor és vízzel, ez a házmester? De aztán már a fél liter bor jön, négy deci bort senki sem rendel, nincs is pohár, nincs is üveg hozzá, minek hagyják ki a négy decit? ... Babonából?

Márai paffá lesz. Kacagni is elfelejt!

Ezt meséltem el a Nyugatik nagy vigasságára, nemrég. Ám most komolyan rám olvassák, hogy: bízzak benne, Krúdy Gyulának egyetlen író társa írhat ötvenedik születésnapjára ínye szerint, és ez én vagyok!

Szóval rávettek végül is.

Nekifeküdtem a méltatásnak, amitől úgy berzenkedtem eleve. Mert egyáltalán a fejtegető írásmódtól kezdettől fogva idegenkedem, és néha valóban keserves nehézségek elé állított. Itt azonban az történt velem, hogy egyetlen könnyű lendületben, szinte fejtőrés nélkül ömlöttek papírra a sorok tollamból.

Ha ért valami meglepetésszerűen életemben, akkor az a Korona-kávéházban történt, az akkori Andrassy úton. Ott ültek a Nyugat szerkesztői, és fogadták az írókat. Amikor észrevesznek, szinte karban hívnak:

– Jó, hogy itt vagy. Már írni akartunk neked.

– Miről van szó, uraim?

– Józsikám! – mondja Gellért Oszkár: – Krúdy Gyula ötvenéves! Neked kell írnod róla nekünk egy szép méltatást.

De hát alázattal kérlek benneteket! – akartam elhárítani a nekem szögezett kopját: – Krúdy Gyula sokkal különb magasztalót igényelne nálam, aki hát sem társadalmilag, sem az írók karában nem foglalom el olyan helyzetet, ami illő súlyt adjon cikkemnek.

Tévedsz! – csaptak rám: – Krúdy Gyulának az a hang, az a modor becses, amit te képviselesz. Ő nem szereti azt a szokványos irodalmi áradozást.

Na de hát itt egy olyanfajta ünneplésről van szó, amit – fönntartom – nálam jelentősebb személyre kell bíznotok. Itt van Kosztolányi, Ambrus Zoltán, Kárpáti Aurél, Halász Gyula, sőt Márai Sándor is...

Erre a szerkesztők közbekacagtak. Aztán Osvát Ernő szava hangzott felém a vigadásból:

– Látod, magad fogod meg magadat, Józsi Jenő. Nemrég te mesélted nekünk el éppen, mi történt Krúdy és Márai között az óbudai Kéhli-vendéglőben. Mit mutat ez? Krúdyt émelyíti a dagályos magasztalás. Napokig kacagtunk itt azon a jeleneten.

Milyen volt ez a jelenet?

Krúdy és Márai együtt poharznak a Kéhliben. Krúdy szokása szerint félrehajtott fejjel ül, és szívja cigaretáját, hallgatagon, meg hát időnként hörpint a borából.

Márai beszél. Mégpedig kimerítően azt tárgyalja: milyen igézetes hatású reá nézve és bi-

Budapest, Tabán, 1918 (Fortepan, adományozó: Schoch Frigyes)

